ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 20ής Οκτωβρίου 2004

σχετικά με το καθεστώς ενισχύσεων που εφάρμοσε η Ιταλία υπέρ των επιχειρήσεων που πραγματοποίησαν επενδύσεις στους δήμους που επλήγησαν από θεομηνίες το 2002

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(2004) 3893]

(Το κείμενο στην ιταλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2005/315/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 88 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Αφού κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν παρατηρήσεις σύμφωνα με τα ανωτέρω άρθρα [1], και αφού έλαβε γνώση των παρατηρήσεων που της διαβιβάστηκαν,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(1) Στις 6 Μαρτίου 2003 και στις 29 Μαρτίου 2003 η Επιτροπή έλαβε δύο καταγγελίες οι οποίες αφορούσαν την παράταση του νόμου αριθ. 383 της 18ης Οκτωβρίου 2001 σε ορισμένες κοινότητες της Ιταλίας που είχαν πληγεί από θεομηνίες στη διάρκεια του 2002.

(2) Στις 20 Μαρτίου 2003 η Επιτροπή ζήτησε από τις ιταλικές αρχές πληροφορίες για την παράταση αυτή. Οι ιταλικές αρχές, αφού ζήτησαν στις 2 Μαΐου 2003 και στις 21 Μαΐου δύο παρατάσεις των προθεσμιών για τη διαβίβαση της απάντησής τους, στις 10 Ιουνίου 2003 διαβίβασαν ένα σημείωμα στην Επιτροπή. Ένα δεύτερο σημείωμα των ιταλικών αρχών παραλήφθηκε από την Επιτροπή στις 4 Ιουλίου 2003.

(3) Επειδή η θέση σε ισχύ του καθεστώτος ενισχύσεων δεν υπέκειτο στην προκαταρκτική έγκριση της Επιτροπής σύμφωνα με τα άρθρα 87 και επόμενα της συνθήκης, το καθεστώς καταχωρίστηκε στο μητρώο των μη κοινοποιηθεισών ενισχύσεων με αριθμό NN 58/2003.

(4) Με επιστολή της 17ης Σεπτεμβρίου 2003, η Επιτροπή πληροφόρησε την Ιταλία για την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 88 παράγραφος 2 της συνθήκης όσον αφορά το παρόν μέτρο. Η υπόθεση καταχωρίστηκε με αριθμό Ν 57/2003. Η απόφαση της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία δημοσιεύτηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* [2] και οι ενδιαφερόμενοι κλήθηκαν να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους.

(5) Με επιστολή της 23ης Οκτωβρίου 2003 οι ιταλικές αρχές ζήτησαν παράταση των προθεσμιών για την υποβολή των παρατηρήσεών τους. Με επιστολές της 5ης Νοεμβρίου 2003 και 16ης Δεκεμβρίου 2003 αντιστοίχως η Επιτροπή αποδέχθηκε αυτή την αίτηση παράτασης και έστειλε μια υπόμνηση.

(6) Η Ιταλία υπέβαλε τις παρατηρήσεις της με επιστολή της 18ης Φεβρουαρίου 2004, που πρωτοκολλήθηκε στις 23 Φεβρουαρίου 2004, και με επιστολή της 10ης Σεπτεμβρίου 2004, που πρωτοκολλήθηκε στις 15 Σεπτεμβρίου 2004. Κανένας τρίτος ενδιαφερόμενος δεν παρουσίασε παρατηρήσεις.

II. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Νομική βάση

(7) Το άρθρο 5ε του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 282 της 24ης Δεκεμβρίου 2002 το οποίο μετατράπηκε στο νόμο αριθ. 27 της 21ης Φεβρουαρίου 2003, παρατείνει τα οφέλη που προβλέπονται στο άρθρο 4 πρώτο εδάφιο του νόμου αριθ. 383 της 18ης Οκτωβρίου 2001 αποκλειστικά στις επιχειρήσεις που πραγματοποίησαν επενδύσεις στους δήμους που επλήγησαν από θεομηνίες το 2002. Το άρθρο 5ε του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 282 της 24ης Δεκεμβρίου 2002 αποτέλεσε αντικείμενο διευκρινίσεων εκ μέρους του ιταλικού υπουργείου οικονομίας και οικονομικών μέσω της εγκυκλίου της Agenzia delle Entrate αριθ. 43/Ε της 31ης Ιουλίου 2003. Οι εν λόγω δήμοι ευρίσκονται στις ζώνες που καθορίζονται με:

— το διάταγμα του προέδρου του υπουργικού συμβουλίου της 29ης Οκτωβρίου 2002 που θεσπίζει διατάξεις σχετικά με την κήρυξη σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης της επαρχίας της Κατάνης, λόγω της έκχυσης λάβας και των σεισμικών δονήσεων που οφείλονται στην ηφαιστιογενή δραστηριότητα της Αίτνας,

— το διάταγμα του προέδρου του υπουργικού συμβουλίου της 31ης Οκτωβρίου 2002 που θεσπίζει διατάξεις σχετικά με την κήρυξη σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης της επαρχίας του Campobasso μετά τις σοβαρές σεισμικές δονήσεις που έλαβαν χώρα την 31η Οκτωβρίου,

[1] ΕΕ C 42 της 18.2.2004, σ. 5.

[2] Βλέπε υποσημείωση 1.

— το διάταγμα του προέδρου του υπουργικού συμβουλίου της 8ης Νοεμβρίου 2002 που θεσπίζει διατάξεις σχετικά με την κήρυξη σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης της επαρχίας της Foggia μετά από τις σοβαρές σεισμικές δονήσεις που έλαβαν χώρα την 31η Οκτωβρίου 2002,

— το διάταγμα του προέδρου του υπουργικού συμβουλίου της 29ης Νοεμβρίου 2002 που θεσπίζει διατάξεις σχετικά με την κήρυξη σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης των περιφερειών Liguria, Lombardia, Piemonte, Veneto, Friuli Venezia Giulia και Emilia Romagna μετά από τα έκτακτα μετεωρολογικά περιστατικά (πλημμύρες και κατολισθήσεις) που έλαβαν χώρα σ' αυτές.

(8) Επιπλέον, είναι απαραίτητο να εκδοθεί στους εν λόγω δήμους μια διαταγή εκκένωσης ή απαγόρευσης της κυκλοφορίας στις κυριότερες οδούς πρόσβασης στον δήμο.

(9) Η Επιτροπή πληροφορήθηκε από άρθρα του τύπου ότι ένας κατάλογος δήμων που επλήγησαν από έκτακτα μετεωρολογικά περιστατικά στις περιφέρειες Liguria, Lombardia, Piemonte, Veneto, Friuli Venezia Giulia και Emilia Romagna συντάχθηκε με διαταγή του προέδρου του υπουργικού συμβουλίου της 28ης Μαΐου 2003, κατάλογος δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ιταλικής Δημοκρατίας αριθ. 126 της 3ης Ιουνίου 2003.

(10) Το μέτρο που αφορά την παράταση του νόμου αριθ. 383 της 18ης Οκτωβρίου 2001 τέθηκε σε ισχύ την 23η Φεβρουαρίου 2003, δηλαδή την επόμενη ημέρα από τη δημοσίευση του νόμου αριθ. 27 της 21ης Φεβρουαρίου 2003 στο τακτικό συμπλήρωμα αριθ. 29 της Επίσημης Εφημερίδας της Ιταλικής Δημοκρατίας αριθ. 44 της 22ας Φεβρουαρίου 2003.

Στόχος

(11) Το καθεστώς ανταποκρίνεται στους στόχους επαναδραστηριοποίησης των επενδύσεων στις περιοχές που επλήγησαν από θεομηνία και οι οποίες απαριθμούνται στα διατάγματα του προέδρου του υπουργικού συμβουλίου που αναφέρονται στο σημείο 7 της παρούσας αιτιολογίας.

Δικαιούχοι

(12) Μπορούν να τύχουν της ενίσχυσης όλες οι επιχειρήσεις οποιουδήποτε τομέα οι οποίες έχουν πραγματοποιήσει επενδύσεις στους προαναφερθέντες δήμους που επλήγησαν από θεομηνία. Η εγκύκλιος της Agenzia delle Entrate αριθ. 43/E της 31 Ιουλίου 2003 αναφέρει ότι ο λόγος του μέτρου είναι η παροχή κινήτρων στις επενδύσεις των επιχειρήσεων που, εξ αιτίας των σοβαρών δυσχερειών που προκάλεσαν οι θεομηνίες στους δήμους στους οποίους έχουν την έδρα τους, υπέστησαν, άμεσα ή έμμεσα, οικονομική ζημία. Σχετικά μ' αυτό, αυτή η ζημία μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει εξακριβωθεί για το σύνολο των επιχειρήσεων ενός συγκεκριμένου δήμου μόνο εάν:

— οι διαταγές εκκένωσης αφορούσαν έναν σημαντικό αριθμό κτιρίων, ικανό να επηρεάσει αρνητικά την οικονομία ολόκληρης της περιφέρειας του δήμου,

— κατ' εκτέλεση διαταγών του δημάρχου, απαγορεύτηκε η κυκλοφορία σ' όλες τις κύριες οδούς πρόσβασης στον δήμο.

Σύμφωνα με την προαναφερθείσα εγκύκλιο, στις άλλες περιπτώσεις θα δικαιούνται ενίσχυση μόνο οι επιχειρήσεις που έχουν την επιχειρησιακή τους έδρα στις οδούς ή στα κτίρια στα οποία αναφέρονται οι προαναφερθείσες διαταγές του δημάρχου.

Μορφή και ένταση της ενίσχυσης

(13) Το παρόν μέτρο επιτρέπει την παράταση των διατάξεων του νόμου αριθ. 383 της 18ης Οκτωβρίου 2001 μέχρι τη δεύτερη φορολογική περίοδο που ακολουθεί την τρέχουσα κατά την ημερομηνία της 25ης Οκτωβρίου 2001 και περιορίζεται στις επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν μέχρι την 31η Ιουλίου 2003. Αυτές οι διατάξεις επιτρέπουν την αφαίρεση, όσον αφορά την φορολογία των εισοδημάτων των επιχειρήσεων και των ανεξάρτητων εργαζόμενων, του μέρους των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν από την 1η Ιουλίου 2001, και που αντιστοιχεί στο 50 % των επενδύσεων που υπερβαίνουν τον μέσο όρο των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν κατά τα προηγούμενα πέντε έτη. Αποκλείονται από τον υπολογισμό του μέσου όρου οι επενδύσεις του έτους κατά το οποίο το ποσό ήταν υψηλότερο. Για τις επενδύσεις σε ακίνητα η παράταση αφορά τις επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν μέχρι την τρίτη φορολογική περίοδο που ακολουθεί την τρέχουσα στις 25 Οκτωβρίου 2001 και οπωσδήποτε όχι μετά την 31η Ιουλίου 2004.

Αντικείμενο του καθεστώτος

(14) Το καθεστώς έχει ως αντικείμενο τις επενδύσεις που προορίζονται για τη δημιουργία νέων εγκαταστάσεων, την επέκταση, την επαναδραστηριοποίηση και τον εκσυγχρονισμό των ήδη υφισταμένων εγκαταστάσεων, την περάτωση των εργασιών σε εκκρεμότητα και την απόκτηση νέου μηχανικού εξοπλισμού.

III. ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΙΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 88 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2 ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ

(15) Στην απόφαση κίνησης της επίσημης διαδικασίας έρευνας (εφεξής «απόφαση κίνησης της διαδικασίας»), το παρόν μέτρο εξετάσθηκε για να εξακριβωθεί κατά πόσον μπορεί να τύχει της απαλλαγής του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) ως ενίσχυσης που προορίζεται να καλύψει τις ζημίες που προκλήθηκαν από θεομηνίες ή από άλλα έκτακτα περιστατικά.

(16) Επιπλέον, η Επιτροπή αξιολόγησε εάν το παρόν μέτρο δύναται να τύχει των παρεκκλίσεων του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχεία α) ή/και γ) της συνθήκης, με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα [3], τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ 70/2001 της Επιτροπής, της 12ης Ιανουαρίου 2001, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης (ΕΚ) στις κρατικές ενισχύσεις προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) [4], καθώς και, για τον αγροτικό τομέα, τους κανόνες που καθορίζονται από τις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές και τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας [5] και, για τον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, τους κανόνες που καθορίζονται από τις κατευθυντήριες γραμμές για την εξέταση κρατικών ενισχύσεων στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας [6].

[3] ΕΕ C 74 της 10.3.1998, σ. 9.
[4] ΕΕ L 10 της 13.1.2001, σ. 33· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 364/2004 (ΕΕ L 63 της 28.2.2004, σ. 22).
[5] ΕΕ C 28 της 1.2.2000, σ. 2.
[6] ΕΕ C 19 της 20.1.2001, σ. 7.

Ανάλυση του μέτρου ως ενίσχυσης που προορίζεται για την κάλυψη ζημιών που προκλήθηκαν από θεομηνίες

(17) Σε ό,τι αφορά την παράταση σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συνθήκης, στην απόφασή της για την κίνηση της διαδικασίας η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες για το κατά πόσον οι ενισχύσεις περιορίζονται στην κάλυψη αποκλειστικά των ζημιών που προκλήθηκαν από τις προαναφερθείσες θεομηνίες, αποκλείοντας οποιαδήποτε υπερβολική αποζημίωση των ζημιών για κάθε δικαιούχο. Δεν είχε λοιπόν τη δυνατότητα να εξουσιοδοτήσει το μέτρο ως ενίσχυση που προορίζεται για την κάλυψη των ζημιών που προκλήθηκαν από θεομηνίες ή από άλλα έκτακτα περιστατικά.

(18) Οι ιταλικές αρχές δεν προέβησαν σε ποσοτικό υπολογισμό των άμεσων υλικών ζημιών που προκλήθηκαν από τις προαναφερθείσες θεομηνίες. Αυτές διευκρίνισαν ότι το καθεστώς βασίζεται σε μια μακροοικονομική έννοια της ζημίας, αιτιολογώντας αυτή την άποψη με την αδυναμία ποσοτικού υπολογισμού της ζημίας από τις ατομικές επιχειρήσεις χωρίς να καταστήσουν το μέτρο αναποτελεσματικό και βραδύ.

(19) Κατά συνέπεια, στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή θεώρησε ότι οι πληροφορίες που χορήγησαν οι ιταλικές αρχές δεν επέτρεπαν να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι το παρόν μέτρο προοριζόταν, από τη φύση του και λαμβάνοντας υπόψη τον σχετικό μηχανισμό λειτουργίας, να αντιμετωπίσουν τις ζημίες που προκλήθηκαν από θεομηνίες. Πράγματι, λαμβανομένου υπόψη του μηχανισμού λειτουργίας, η Επιτροπή δεν μπόρεσε να συμπεράνει εάν:

— ο δικαιούχος της ενίσχυσης είναι μια επιχείρηση που έχει υποστεί πράγματι ζημία,

— αυτή η ζημία προκλήθηκε αποκλειστικά από τις θεομηνίες που απαριθμούνται σε ένα από τα διατάγματα του προέδρου του υπουργικού συμβουλίου που αναφέρεται στο σημείο 7 της παρούσας αιτιολογίας,

— η ενίσχυση υπέρ της επιχείρησης περιορίζεται να καλύψει αποκλειστικά την ζημία που προκλήθηκε από αυτές τις θεομηνίες αποκλείοντας οποιαδήποτε υπερβολική αποζημίωση των ζημιών σε επίπεδο ατομικού δικαιούχου. Η έλλειψη σχέσης μεταξύ της ενίσχυσης και της ζημίας που υπέστη η επιχείρηση μπορεί επίσης να αποδειχθεί από το γεγονός ότι, λαμβανομένου υπόψη του μηχανισμού λειτουργίας του παρόντος καθεστώτος, μια επιχείρηση που υπέστη πράγματι ζημία λόγω των θεομηνιών δεν απολαύει απαραιτήτως αυτού του καθεστώτος. Πράγματι, επιχείρηση που πραγματοποιεί μια επένδυση που προορίζεται αποκλειστικά στην αντιμετώπιση της υποστείσας ζημίας από τις εν λόγω θεομηνίες θα μπορούσε να μην απολαύει της ενίσχυσης όταν η αξία της επένδυσης είναι μικρότερη του μέσου όρου των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν τα προηγούμενα πέντε έτη. Επιπλέον, δεν θα μπορούσε να απολαύει του καθεστώτος κατά το ίδιο έτος ούτε μία επιχείρηση που πραγματοποιεί μια επένδυση η οποία προορίζεται αποκλειστικά στην αντιμετώπιση της υποστείσας ζημίας από θεομηνίες και η οποία, κατά το τρέχον οικονομικό έτος, παρουσιάζει ζημία στην οικονομική εκμετάλλευσή της.

Ανάλυση του μέτρου ως ενίσχυσης που προορίζεται για επενδύσεις

(20) Σε ό,τι αφορά την επιλεξιμότητα για τις παρεκκλίσεις του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχεία α) ή/και γ) της συνθήκης, στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας η Επιτροπή αξιολόγησε το μέτρο που θα μπορούσε να τύχει των παρεκκλίσεων ως ενίσχυσης προορισμένης για επενδύσεις.

(21) Σε ό,τι αφορά τις προαναφερθείσες παρεκκλίσεις, η Επιτροπή εξέφρασε κυρίως αμφιβολίες σχετικά με το γεγονός ότι οι ενισχύσεις που χορηγεί το καθεστώς αφορούν μόνο τις περιοχές που είναι επιλέξιμες για ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα με βάση τον ιταλικό οδικό χάρτη των περιφερειακών ενισχύσεων για την περίοδο 2000-2006. Η Επιτροπή επιπλέον εξέφρασε αμφιβολίες για τα ακόλουθα σημεία:

— τη συμφωνία της έννοιας της επένδυσης που προβλέπεται στο καθεστώς με εκείνη του σημείου 4.4 των κατευθυντηρίων γραμμών όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα και εκείνη του άρθρου 2 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001,

— το γεγονός ότι η ένταση των ενισχύσεων του καθεστώτος, που θα έπρεπε να υπολογιστεί ως προς το σύνολο των δαπανών που εμφανίζονται στη βάση που αποτελεί το υπόδειγμα, όπως ορίζεται στο σημείο 4.5 των κατευθυντηρίων γραμμών όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα και στο άρθρο 4 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001, τηρεί τα ανώτατα περιφερειακά όρια που προβλέπονται από τον ιταλικό οδικό χάρτη των ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα για την περίοδο 2000-2006 ή τις εντάσεις ενίσχυσης που προβλέπονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001 για τις ΜΜΕ,

— την τήρηση των κανόνων για τη συσσώρευση των σημείων 4.18 — 4.21 των κατευθυντηρίων γραμμών όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα, καθώς και στο άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001,

— την τήρηση της αρχής της αναγκαιότητας της ενίσχυσης που αναφέρεται στο σημείο 4.2 των κατευθυντηρίων για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα, καθώς και στο άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001,

— το γεγονός ότι, για να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα και ο υγιής χαρακτήρας των ενισχυόμενων παραγωγικών επενδύσεων, η χρηματοδοτική συνεισφορά του δικαιούχου ανέρχεται τουλάχιστον σε 25 %, όπως ορίζεται στο σημείο 4.2 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα, καθώς και στο άρθρο 4 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001,

— την τήρηση των όρων που προβλέπονται από τις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στον γεωργικό τομέα, καθώς και από τις κατευθυντήριες γραμμές για την εξέταση των εθνικών ενισχύσεων στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας.

IV. **ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ**

(22) Στις απαντήσεις της στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Ιταλία χορήγησε συμπληρωματικές πληροφορίες και παρουσίασε παρατηρήσεις, των οποίων τα βασικά σημεία συνοψίζονται κατωτέρω.

Παρατηρήσεις για την ανάλυση του μέτρου ως ενίσχυσης προοριζόμενης για αντιμετώπιση των ζημιών που προκλήθηκαν από θεομηνίες

(23) Οι ιταλικές αρχές παρατήρησαν ότι οι περιοχές που αφορούν οι ενισχύσεις είναι οι περιοχές των δήμων που αναφέρονται στα διατάγματα του προέδρου του υπουργικού συμβουλίου της 29ης Οκτωβρίου 2002, 31ης Οκτωβρίου 2002 και 8ης Νοεμβρίου 2002. Σύμφωνα με το άρθρο 1 του διατάγματος της 29ης Οκτωβρίου 2002 οι ενισχύσεις χορηγούνται αποκλειστικά στους δήμους που έχουν πληγεί από πλημμύρες και στους οποίους οι δήμαρχοι έχουν εκδώσει διαταγές εκκένωσης ή απαγόρευσης της κυκλοφορίας στις κύριες οδούς πρόσβασης στο κοινοτικό έδαφος. Οι εν λόγω δήμοι απαριθμούνται στην διαταγή αριθ. 3290 του προέδρου του υπουργικού συμβουλίου.

(24) Σε ό,τι αφορά τις αμφιβολίες σχετικά με το γεγονός ότι ο δικαιούχος της ενίσχυσης είναι επιχείρηση που έχει υποστεί πραγματικά ζημία και ότι αυτή η ζημία προκλήθηκε αποκλειστικά από θεομηνίες, οι ιταλικές αρχές επιβεβαίωσαν ότι η ζημία μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει εξακριβωθεί με αναφορά στα στοιχεία των φορολογουμένων μιας συγκεκριμένης κοινότητας, μόνο εάν:

— οι διαταγές εκκένωσης αφορούσαν ένα σημαντικό αριθμό κτιρίων, σε βαθμό που να επηρεάσει αρνητικά την οικονομία ολόκληρης της δημοτικής περιοχής,

— κατ' εφαρμογή διαταγών του δημάρχου απαγορεύτηκε η κυκλοφορία σε όλες τις κύριες οδούς πρόσβασης στην κοινότητα.

(25) Κατά συνέπεια, οι ιταλικές αρχές συμπεραίνουν ότι, ουσιαστικά, οι κύριοι δικαιούχοι των ενισχύσεων είναι επιχειρήσεις οι οποίες επλήγησαν πραγματικά από το περιστατικό και οι οποίες έχουν την επιχειρησιακή τους έδρα στις οδούς ή στα κτίρια στα οποία αναφέρονται οι προαναφερθείσες διαταγές εκκένωσης.

(26) Επιπλέον, αναφορικά με τη σχέση μεταξύ υποστείσας ζημίας και χορηγηθείσας ενίσχυσης, οι ιταλικές αρχές θεωρούν ότι η συνθήκη δεν αποκλείει τη δυνατότητα να ληφθούν υπόψη οι συνολικές ζημίες που υπέστη μια συγκεκριμένη περιοχή. Το καθεστώς βασίζεται σε μια μακροοικονομική έννοια της ζημίας, αφού απαιτήσεις αποτελεσματικότητας και συντομίας χρόνου δεν επιτρέπουν εκτίμηση της ζημίας που αναφέρεται ειδικά σε ατομικές επιχειρήσεις. Γι' αυτό, οι ιταλικές αρχές προσφεύγουν σε μακροοικονομικά στοιχεία για να αποδείξουν ότι το κονδύλιο που προβλέπεται από το καθεστώς είναι καθαρά μικρότερο των ζημιών.

(27) Επιπλέον, οι ιταλικές αρχές παρατήρησαν ότι σε ορισμένες περιπτώσεις η Επιτροπή εξουσιοδότησε ενισχύσεις που προορίζονται για την ανάκαμψη ενός συγκεκριμένου τομέα ή για την αποζημίωση περισσότερο έμμεσων μορφών ζημιών.

(28) Στην επιστολή τους της 10ης Σεπτεμβρίου 2004, οι ιταλικές αρχές επιβεβαίωσαν ότι το μέτρο βασίζεται σε μια μακροοικονομική θεώρηση, διευκρινίζοντας ωστόσο ότι θα ζητηθεί από τις επιχειρήσεις η κατάλληλη πιστοποίηση ή δήλωση, με σκοπό να εξακριβωθεί ουσιαστικά η ζημία που αναφέρεται ειδικά σε ατομικές επιχειρήσεις. Κατόπιν τούτου η οικονομική διοίκηση θα μπορέσει να πραγματοποιήσει τους κατάλληλους ελέγχους. Αυτή η πιστοποίηση θα πρέπει να περιέχει τα στοιχεία που είναι ικανά να αποδείξουν το δίκαιο της επιχείρησης και να τύχουν της ενίσχυσης εφόσον η επιχείρηση έχει την έδρα της σε μια περιοχή επιλέξιμη για ενίσχυση. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να πιστοποιήσουν ότι το ποσό της ενίσχυσης δεν είναι ανώτερο της ζημίας που υπέστησαν και ότι δεν υφίσταται καμία υπερβολική αποζημίωση.

Παρατηρήσεις όσον αφορά την ανάλυση του μέτρου ως ενίσχυσης που προορίζεται για επενδύσεις

(29) Σε ό,τι αφορά την ανάλυση της συμφωνίας του μέτρου με τις παρεκκλίσεις που προβλέπονται στο άρθρο 87 παράγραφος 3 σημεία α) ή/και γ) της συνθήκης, ανάλυση που πραγματοποιείται με βάση τις διατάξεις που αναφέρονται στην αιτιολογική σκέψη 16 της παρούσας απόφασης, οι ιταλικές αρχές περιορίστηκαν να παρατηρήσουν ότι ο εντοπισμός των περιοχών που αφορά το μέτρο καθορίζεται άμεσα και αποκλειστικά από τις θεομηνίες.

(30) Οι ιταλικές αρχές υπογραμμίζουν ότι η συμβατότητα των επιχειρήσεων μπορεί να αξιολογηθεί με βάση το άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συνθήκης εφόσον πρόκειται για ενισχύσεις που προορίζονται να καλύψουν τις ζημίες που προκλήθηκαν από θεομηνίες ή από άλλα έκτακτα περιστατικά.

(31) Στην επιστολή τους της 10ης Σεπτεμβρίου 2004 οι ιταλικές αρχές παρατήρησαν επίσης ότι οι ενισχύσεις πρέπει να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά δυνάμει αυτής της απαλλαγής και ότι τούτο δεν καθιστά απαραίτητα μια περαιτέρω εξέταση υπό το πρίσμα άλλων παρεκκλίσεων ή κανόνων.

V. **ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ**

Αξιολόγηση της φύσης του μέτρου ως ενίσχυσης

(32) Για να αξιολογηθεί εάν τα μέτρα που προβλέπει το καθεστώς συνιστούν ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης πρέπει να καθοριστεί εάν παρέχουν ένα πλεονέκτημα στους δικαιούχους, εάν το πλεονέκτημα είναι κρατικής προέλευσης, εάν τα εν λόγω μέτρα επηρεάζουν τον ανταγωνισμό και εάν είναι σε θέση να νοθεύσουν τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές.

(33) Το πρώτο συστατικό στοιχείο του άρθρου 87 παράγραφος 1 είναι η δυνατότητα του μέτρου να παράσχει ένα πλεονέκτημα σε ορισμένους και συγκεκριμένους δικαιούχους. Άρα πρέπει να καθοριστεί αφενός εάν οι δικαιούχες επιχειρήσεις απολαύουν οικονομικού πλεονεκτήματος που δεν θα μπορούσαν να απολαύουν σε κανονικές συνθήκες της αγοράς ή αποφεύγουν δαπάνες που καταρχήν θα μπορούσαν να επιβαρύνουν τους ιδίους πόρους των επιχειρήσεων και αφετέρου εάν αυτό το πλεονέκτημα χορηγείται σε μια συγκεκριμένη κατηγορία επιχειρήσεων. Η δυνατότητα φορολογικής μείωσης ενός μέρους των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν συνεπάγεται οικονομικό πλεονέκτημα για τους δικαιούχους, αφού το φορολογήσιμο εισόδημά τους και κατά συνέπεια το ύψος των φόρων επί αυτού του εισοδήματος μειώνεται έναντι εκείνου που οι επιχειρήσεις θα έπρεπε καταρχήν να καταβάλουν. Επιπλέον, τα μέτρα προορίζονται σε ορισμένες επιχειρήσεις που δρουν –και ιδίως πραγματοποιούν επενδύσεις– σε ορισμένες περιοχές της ιταλικής επικράτειας και τις ευνοούν εφόσον δεν χορηγούνται σε επιχειρήσεις που βρίσκονται εκτός αυτών των περιοχών.

(34) Με βάση τον δεύτερο όρο εφαρμογής του άρθρου 87, οι ενισχύσεις πρέπει να χορηγηθούν από το κράτος ή με κρατικούς πόρους. Στη συγκεκριμένη περίπτωση η χρησιμοποίηση κρατικών πόρων λαμβάνει αρνητική μορφή, εφόσον πρόκειται για διαφυγόντα κέρδη για το δημόσιο: η μείωση του φόρου εισοδήματος μειώνει τα φορολογικά έσοδα του κράτους.

(35) Με βάση τον τρίτο και τέταρτο όρο εφαρμογής του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης, η ενίσχυση πρέπει να νοθεύσει ή να απειλήσει με νόθευση τον ανταγωνισμό και να επηρεάσει ή να είναι σε θέση να επηρεάσει τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές. Στην προκειμένη περίπτωση τα μέτρα απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό δεδομένου ότι ενισχύουν την οικονομική θέση και την δυνατότητα δράσης των δικαιούχων επιχειρήσεων έναντι των ανταγωνιστών τους που δεν τυγχάνουν ενισχύσεων. Εάν αυτό το αποτέλεσμα παράγεται στα πλαίσια των ενδοκοινοτικών συναλλαγών, αυτές επηρεάζονται από τα εν λόγω μέτρα. Ιδίως, αυτά τα μέτρα νοθεύουν τον ανταγωνισμό και επηρεάζουν τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές όταν οι δικαιούχες επιχειρήσεις εξάγουν ένα μέρος της παραγωγής τους σε άλλα κράτη μέλη. Αναλογικά, εάν οι δικαιούχες επιχειρήσεις δεν εξάγουν, η εθνική παραγωγή ωφελείται από το γεγονός ότι οι δυνατότητες των επιχειρήσεων, που εδρεύουν σε διάφορα κράτη μέλη, να εξάγουν τα προϊόντα τους στην ιταλική αγορά είναι μειωμένες [7]. Το ίδιο συμβαίνει όταν ένα κράτος μέλος χορηγεί ενισχύσεις σε επιχειρήσεις που δρουν στον τομέα των υπηρεσιών και της διανομής [8].

(36) Γι' αυτό τον λόγο τα υπό εξέταση μέτρα απαγορεύονται καταρχήν από το άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης και μπορούν να θεωρηθούν συμβιβάσιμα με την κοινή αγορά μόνο εάν είναι επιλέξιμα να τύχουν μιας των παρεκκλίσεων που προβλέπονται στην ίδια συνθήκη.

(37) Η Επιτροπή ωστόσο επισημαίνει ότι οι χορηγηθείσες ενισχύσεις με βάση το παρόν μέτρο δεν συνιστούν κρατικές ενισχύσεις εάν πληρούν τους όρους που θέτει ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 69/2001 [9] ή τους κανόνες de minimis που ισχύουν κατά τη χορήγησή τους.

Νομιμότητα του καθεστώτος

(38) Επειδή πρόκειται για μέτρα που ήδη έχουν τεθεί σε ισχύ, η Επιτροπή καταδικάζει το γεγονός ότι οι ιταλικές αρχές δεν τήρησαν τις υποχρεώσεις κοινοποίησης που τους επιβάλλει το άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης.

Αξιολόγηση του συμβιβάσιμου των μέτρων με την κοινή αγορά

(39) Η Επιτροπή αφού καθόρισε τη φύση της κρατικής ενίσχυσης βάσει των υπό εξέταση μέτρων σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης θα πρέπει να αξιολογήσει κατά πόσον συμβιβάζονται με την κοινή αγορά βάσει του άρθρου 87 παράγραφοι 2 και 3 της συνθήκης.

(40) Όσον αφορά την εφαρμογή των παρεκκλίσεων που προβλέπονται από τη συνθήκη, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι εν λόγω ενισχύσεις δεν μπορούν να τύχουν των παρεκκλίσεων του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο α) της συνθήκης δεδομένου ότι δεν πρόκειται για ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρα ούτε και για ενισχύσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο γ). Για προφανείς λόγους δεν είναι δυνατόν να εφαρμοστούν ούτε οι παρεκκλίσεις που προβλέπονται στο άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχεία β) και δ).

(41) Σε ότι αφορά την ενδεχόμενη εφαρμογή των παρεκκλίσεων του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχεία α) και γ), η Επιτροπή αναφέρεται στις αμφιβολίες που εκφράστηκαν στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας και λαμβάνει υπόψη της τις δηλώσεις της Ιταλίας στα πλαίσια της διαδικασίας, με βάση τις οποίες οι εν λόγω ενισχύσεις δεν επιδιώκουν ένα από τους στόχους που προβλέπονται σ' αυτές τις παρεκκλίσεις. Το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος δεν παρέσχε τις απαραίτητες πληροφορίες ώστε η Επιτροπή να μπορεί να αξιολογήσει τη συμβιβασιμότητα του καθεστώτος με βάση αυτές τις παρεκκλίσεις και κατά συνέπεια η Επιτροπή δεν είναι σε θέση να αξιολογήσει το καθεστώς υπό αυτό το πρίσμα στην παρούσα απόφαση. Αυτή η διαπίστωση δεν προδικάζει την δυνατότητα ώστε οι χορηγηθείσες ενισχύσεις με βάση το ίδιο το καθεστώς να κηρυχθούν συμβατές κατόπιν ατομικής εξέτασης ή ότι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των κανονισμών εξαίρεσης.

(42) Η Επιτροπή αξιολόγησε εάν τα μέτρα μπορούν να τύχουν παρέκκλισης δυνάμει του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) ως μέτρα που προορίζονται να καλύψουν τις ζημίες που προκλήθηκαν από θεομηνίες ή από άλλα έκτακτα περιστατικά. Πρέπει να σημειωθεί ότι η Ιταλία, στα πλαίσια της διαδικασίας, υπογράμμισε ότι οι ενισχύσεις ανταποκρίνονται σ' αυτό τον στόχο.

[7] Απόφαση της 13ης Ιουλίου 1988 στην υπόθεση 102/87, Γαλλική Δημοκρατία/Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (SEB), Συλλογή 1988, σ. 4067, σημείο 19.

[8] Απόφαση της 7.3.2002 στην υπόθεση C-310/99, Ιταλική Δημοκρατία/Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Συλλογή 2002, σ. I-2289, σημείο 85.

[9] ΕΕ L 10 της 13.1.2001, σ. 30.

Ενίσχυση που προορίζεται να καλύψει τις ζημίες που προκλήθηκαν από θεομηνίες

(43) Σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συνθήκης μπορεί να χορηγηθεί αποζημίωση για ζημίες που προκλήθηκαν από θεομηνίες ή από άλλα έκτακτα περιστατικά. Η Επιτροπή, κατά πάγια πρακτική, θεωρεί ότι οι ηφαιστειακές εκρήξεις, οι σεισμοί, οι πλημμύρες και οι κατολισθήσεις συνιστούν θεομηνίες σύμφωνα με αυτό το άρθρο.

(44) Το παρόν καθεστώς προβλέπει τη χορήγηση ενισχύσεων με σκοπό την αποζημίωση των ζημιών που υπέστησαν οι επιχειρήσεις εξ αιτίας θεομηνιών που έπληξαν ορισμένες περιοχές της Ιταλίας. Οι θεομηνίες και οι σχετικές περιοχές καθορίστηκαν και περιορίστηκαν μέσω διοικητικών πράξεων.

(45) Το μέτρο βασίζεται σε μια μακροοικονομική θεώρηση όπως εξάλλου επιβεβαίωσαν οι ιταλικές αρχές στην επιστολή τους της 10 Σεπτεμβρίου 2004. Ωστόσο, υπό το πρίσμα της ίδιας της συνθήκης και σύμφωνα με την πάγια τακτική της Επιτροπής, πρέπει να υφίσταται μια σαφής και άμεση σχέση μεταξύ του γεγονότος που προκάλεσε τη ζημία και της κρατικής ενίσχυσης που προορίζεται να την αποζημιώσει. Η σχέση πρέπει να καθοριστεί σε επίπεδο της κάθε ατομικής επιχείρησης και όχι σε μακροοικονομικό επίπεδο ([10]).

(46) Όσον αφορά τις περισσότερο έμμεσες μορφές ζημιών, η ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο με τίτλο «η απόκριση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας όσον αφορά τις πλημμύρες στην Αυστρία, τη Γερμανία και σε ορισμένες υποψήφιες χώρες» διασαφηνίζει ότι: «Σε ό,τι αφορά την αποζημίωση για περισσότερο έμμεσες μορφές ζημίας που προκάλεσαν οι πλημμύρες, π.χ. καθυστερήσεις στην παραγωγή λόγω διακοπής του ηλεκτρικού ρεύματος, δυσκολίες στην παράδοση προϊόντων λόγω του κλεισίματος ορισμένων οδών μεταφορών, όταν υφίσταται σαφής αιτιώδης σχέση μεταξύ της ζημίας και της πλημμύρας είναι δυνατή η πλήρης αποζημίωση» ([11]). Ωστόσο, λόγω της μακροοικονομικής θεώρησης του μέτρου που χρησιμοποίησαν οι ιταλικές αρχές, δεν είναι δυνατόν να καθοριστεί σαφής αιτιώδης σχέση μεταξύ της ζημίας που το μέτρο αποζημιώνει και των θεομηνιών. Επίσης σε ό,τι αφορά τις έμμεσες ζημίες, η σχέση πρέπει να καθοριστεί σε επίπεδο κάθε ατομικής επιχείρησης και όχι σε μακροοικονομικό επίπεδο.

(47) Στη συγκεκριμένη περίπτωση, το καθεστώς είναι προς όφελος όλων των επιχειρήσεων που πραγματοποιούν επενδύσεις πλέον ενός καθορισμένου ύψους, που καθορίζεται σύμφωνα με τον μέσο όρο των προηγουμένων ετών, στους δήμους που αναφέρονται από τις ιταλικές αρχές, μερικοί από τους οποίους είναι πολύ εκτεταμένοι, με υψηλό αριθμό κατοίκων και πραγματοποιούν σημαντική οικονομική δραστηριότητα (για παράδειγμα Μιλάνο, Τουρίνο, Γένοβα). Είναι σαφές ότι πολλοί δικαιούχοι του καθεστώτος δεν υπέστησαν άμεση ζημία και τίποτα δεν αποδεικνύει με βεβαιότητα την ύπαρξη εμμέσων ζημιών. Εξάλλου, δεν είναι αποδεδειγμένο ότι οι ενδεχόμενες ζημίες προκλήθηκαν αποκλειστικά από τις προαναφερθείσες από τις ιταλικές αρχές θεομηνίες.

(48) Ο μηχανισμός ενίσχυσης και το ποσό που χορηγήθηκε σε κάθε δικαιούχο δεν έχουν καμία σχέση με τις ζημίες που υπήρξαν πραγματικά, αλλά εξαρτώνται από το ύψος των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης περιόδου, από το ύψος των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν τα προηγούμενα έτη και από την ύπαρξη ενός φορολογητέου εισοδήματος. Σ' αυτές τις περιπτώσεις, αποδεχόμενοι ότι ο δικαιούχος υπέστη πραγματικά ζημίες που προκλήθηκαν από τις εν λόγω θεομηνίες, το ποσό των ενισχύσεων μπορεί να υπερβεί το ποσό των ζημιών.

(49) Συνεπώς, διαπιστώνεται ότι η επίσημη διαδικασία έρευνας δεν επέτρεψε τη διάλυση των αμφιβολιών της Επιτροπής και ότι τα εν λόγω μέτρα συνιστούν ένα καθεστώς ενισχύσεων ασυμβίβαστο με την κοινή αγορά.

(50) Στην επιστολή της 10ης Σεπτεμβρίου 2004 οι ιταλικές αρχές διευκρίνισαν ωστόσο ότι θα ζητηθεί από τις επιχειρήσεις μια επί τούτου πιστοποίηση ή δήλωση, με σκοπό την ουσιαστική εξακρίβωση της ζημίας που αναφέρεται ειδικά στις ατομικές επιχειρήσεις, καθώς και ότι θα μπορέσουν να πραγματοποιηθούν κατά συνέπεια οι κατάλληλοι έλεγχοι.

(51) Πράγματι, δεν μπορεί να αποκλειστεί, σε ειδικές περιπτώσεις εφαρμογής του μέτρου, ότι οι χορηγηθείσες ενισχύσεις με βάση το παρόν καθεστώς πληρούν τους όρους για να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά. Η ιταλική διοίκηση μπορεί κατά συνέπεια να προβεί σε έλεγχο ανά περίπτωση κάθε δικαιούχου επιχείρησης για να επαληθεύσει την ύπαρξη μιας σαφούς και άμεσης σχέσης μεταξύ των εν λόγω θεομηνιών και της κρατικής ενίσχυσης που προορίζεται να αποζημιώσει τη σχετική ζημία. Αυτός ο έλεγχος θα πρέπει να επιτρέψει να αποκλειστεί με βεβαιότητα κάθε υπερβολική αποζημίωση των ζημιών που υπέστησαν οι ατομικές επιχειρήσεις.

(52) Για να αποκλειστεί οποιαδήποτε υπερβολική αποζημίωση, οι ιταλικές αρχές θα πρέπει να απαιτήσουν την αφαίρεση του ποσού της ενίσχυσης από τις αποζημιώσεις που οφείλονται στους δικαιούχους. Οι ιταλικές αρχές θα πρέπει επιπλέον να προβλέψουν ένα έλεγχο της συσσώρευσης μεταξύ των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν με βάση το παρόν μέτρο και άλλα μέτρα ώστε να αποκλειστεί οποιαδήποτε υπερβολική αποζημίωση των ζημιών.

([10]) Βλέπε για παράδειγμα τις κρατικές ενισχύσεις N 629/02, N 545/02, N 429/01, NN 62/00, N 770/99 και NN 87/99. Και στην περίπτωση, στην οποία αναφέρονται οι ιταλικές αρχές, της κρατικής ενίσχυσης N 92/2000 η Επιτροπή καθόρισε την ύπαρξη τέτοιου συνδέσμου σε επίπεδο οικονομικών φορέων.

([11]) Έγγραφο COM(2002) 481 τελικό της 28.8.2002, σ. 9.

(53) Η παρούσα απόφαση αφορά το ίδιο το καθεστώς και πρέπει να δοθεί σ' αυτήν άμεση εκτέλεση, ιδίως μέσω της ανάκτησης των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν παράνομα και κηρύχθηκαν ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά. Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι μια αρνητική απόφαση σχετικά με ένα καθεστώς ενισχύσεων δεν προδικάζει τη δυνατότητα για ορισμένα πλεονεκτήματα που χορηγήθηκαν με βάση το ίδιο το καθεστώς να μην δύνανται να θεωρηθούν κρατικές ενισχύσεις ή να μπορούν να θεωρηθούν συμβιβάσιμα με την κοινή αγορά με βάση ειδικά χαρακτηριστικά (για παράδειγμα γιατί στο ατομικό όφελος εφαρμόζονται οι κανόνες de minimis γιατί τούτο χορηγείται είτε στα πλαίσια μιας απόφασης που κηρύσσει την ενίσχυση συμβιβάσιμη είτε δυνάμει των κανονισμών εξαίρεσης).

VI. **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ**

(54) Η Επιτροπή συμπεραίνει ότι η Ιταλία χορήγησε παράνομα τις ενισχύσεις που προβλέπονται από το υπό εξέταση μέτρο, κατά παράβαση του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης.

(55) Με βάση την πραγματοποιηθείσα αξιολόγηση, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι το παρόν καθεστώς είναι ασυμβίβαστο με την κοινή αγορά αφού δεν πληροί τους όρους που είναι απαραίτητοι για να μπορέσει να τύχει –ως ενίσχυσης προορισμένης να καλύψει τις ζημίες που προκλήθηκαν από θεομηνίες ή από άλλα έκτακτα περιστατικά– της παρέκκλισης του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο β), δηλαδή της μοναδικής παρέκκλισης που επικαλέστηκε η Ιταλία.

(56) Σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/99 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ [12], σε περίπτωση αρνητικών αποφάσεων σχετικά με περιπτώσεις παρανόμων ενισχύσεων η Επιτροπή εκδίδει απόφαση με την οποία επιβάλλει στο οικείο κράτος μέλος να θεσπίσει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ανάκτηση της ενίσχυσης από τον δικαιούχο. Η Επιτροπή δεν επιβάλλει την ανάκτηση της ενίσχυσης όταν τούτο είναι σε αντίθεση με μια γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η ανάκτηση δεν αντιτίθεται σε καμία αρχή. Η Επιτροπή σημειώνει επίσης ότι ούτε οι ιταλικές αρχές ούτε οι δικαιούχοι επικαλέστηκαν τέτοιες αρχές.

(57) Η Ιταλία οφείλει να θεσπίσει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ανάκτηση της ενίσχυσης από τους δικαιούχους του καθεστώτος, εξαιρουμένων των ατομικών περιπτώσεων που, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στα σημεία 50, 51 και 52 της παρούσας αιτιολογίας, πληρούν τους όρους συμβιβασιμότητας με την κοινή αγορά κατ' εφαρμογή της παρέκκλισης του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συνθήκης. Γι' αυτό τον σκοπό, η Ιταλία πρέπει να υποχρεώσει τους δικαιούχους του καθεστώτος να επιστρέψουν την ενίσχυση μέσα σε δύο μήνες από τη γνωστοποίηση της παρούσας απόφασης. Οι προς ανάκτηση ενισχύσεις πρέπει να είναι προσαυξημένες με τους τόκους που υπολογίζονται βάσει του καθεστώτος (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Επιτροπής, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ [13].

Η Ιταλία πρέπει να διαβιβάσει στην Επιτροπή ένα κατάλληλο ερωτηματολόγιο σχετικά με την κατάσταση της διαδικασίας ανάκτησης των ενισχύσεων, καθώς και να καταρτίσει ένα πίνακα των δικαιούχων που υπόκεινται σε ανάκτηση και να διασαφηνίσει τα συγκεκριμένα μέτρα που θεσπίζονται για την επίτευξη της άμεσης και αποτελεσματικής ανάκτησης των ενισχύσεων. Επιπλέον, η Ιταλία πρέπει να διαβιβάσει, μέσα σε δύο μήνες από τη γνωστοποίηση της παρούσας απόφασης, τα έγγραφα που αποδεικνύουν την πραγματοποιηθείσα έναρξη των διαδικασιών ανάκτησης, από τους δικαιούχους, των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν παράνομα και κηρύχθηκαν ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά (για παράδειγμα εγκύκλιοι, εκδοθείσες διαταγές ανάκτησης κ.λπ.),

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Το καθεστώς κρατικών ενισχύσεων υπέρ των επιχειρήσεων που πραγματοποίησαν επενδύσεις στους δήμους που επλήγησαν από θεομηνίες το 2002, όπως προβλέπεται στο άρθρο 5ε του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 282 της 24ης Δεκεμβρίου 2002 που μετατράπηκε στο νόμο αριθ. 27 της 21ης Φεβρουαρίου 2003, το οποίο παρατείνει για ορισμένες επιχειρήσεις τα πλεονεκτήματα που προβλέπονται στο άρθρο 4 πρώτο εδάφιο του νόμου αριθ. 383 της 18ης Οκτωβρίου 2001, το οποίο η Ιταλία έθεσε παράνομα σε εφαρμογή κατά παράβαση του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης, είναι ασυμβίβαστο με την κοινή αγορά, με εξαίρεση τις διατάξεις του άρθρου 3.

Άρθρο 2

Η Ιταλία καταργεί το καθεστώς ενισχύσεων του άρθρου 1, εφόσον αυτό συνεχίζει να παράγει αποτελέσματα.

Άρθρο 3

Οι ατομικές ενισχύσεις που χορηγήθηκαν με βάση το καθεστώς που αναφέρεται στο άρθρο 1 είναι συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφο 2 στοιχείο β) της συνθήκης, στο βαθμό που δεν υπερβαίνουν την καθαρή αξία των ζημιών που υπέστησαν πραγματικά οι δικαιούχοι εξ αιτίας των θεομηνιών που αναφέρονται στο άρθρο 5ε του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 282 της 24ης Δεκεμβρίου 2002, λαμβάνοντας υπόψη τα ποσά που χορηγήθηκαν ως ασφάλιση ή δυνάμει άλλων μέτρων.

Άρθρο 4

Οι ατομικές ενισχύσεις που χορηγήθηκαν με βάση το καθεστώς που αναφέρεται του άρθρου 1 οι οποίες δεν πληρούν τους όρους που ορίζονται στο άρθρο 3 είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά.

Άρθρο 5

1. Η Ιταλία θεσπίζει όλα τα μέτρα που είναι απαραίτητα για την ανάκτηση από τους δικαιούχους των ενισχύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 4.

2. Η Ιταλία διακόπτει όλες τις καταβολές ενισχύσεων από την ημερομηνία γνωστοποίησης της παρούσας απόφασης.

[12] ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε από την πράξη προσχώρησης 2003.
[13] ΕΕ L 140 της 30.4.2004 σ. 1.

3. Η ανάκτηση πραγματοποιείται χωρίς καθυστέρηση σύμφωνα με τις διαδικασίες του εθνικού δικαίου, αρκεί αυτές να επιτρέπουν την άμεση και αποτελεσματική εκτέλεση της παρούσας απόφασης.

4. Οι ενισχύσεις προς ανάκτηση προσαυξάνονται με τους τόκους που υπολογίζονται από την ημερομηνία στην οποία οι ενισχύσεις τέθηκαν στη διάθεση των δικαιούχων μέχρι την ημερομηνία της πραγματικής τους ανάκτησης.

5. Οι τόκοι υπολογίζονται με βάση τις διατάξεις του κεφαλαίου V του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004.

6. Η Ιταλία δίδει εντολή σε όλους τους δικαιούχους ενισχύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 4 να επιστρέψουν, εντός δύο μηνών από την ημερομηνία γνωστοποίησης της παρούσας απόφασης, τις ενισχύσεις που τους χορηγήθηκαν παράνομα προσαυξημένες με τους τόκους.

Άρθρο 6

Η Ιταλία πληροφορεί την Επιτροπή, μέσα σε δύο μήνες από την ημερομηνία γνωστοποίησης της παρούσας απόφασης, σχετικά με τα μέτρα που έλαβε για να συμμορφωθεί συμπληρώνοντας το συνημμένο στην παρούσα απόφαση ερωτηματολόγιο. Ιδίως, η Ιταλία διαβιβάζει στην Επιτροπή, μέσα στην ίδια προθεσμία, όλα τα έγγραφα που αποδεικνύουν την πραγματοποιηθείσα έναρξη των διαδικασιών ανάκτησης από τους δικαιούχους των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν παράνομα.

Άρθρο 7

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ιταλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 20 Οκτωβρίου 2004.

Για την Επιτροπή

Mario MONTI

Μέλος της Επιτροπής